



23. JUNI

NR. 109

Opskæringsvind hos slagtekyllinger

Vagn E. Petersen og Ole Jensen
Afdelingen for forsøg med fjerkræ

Slagtekyllinger afregnes af slagterierne på grundlag af deres vægt levende eller slagtet. Det er i en række forsøg påvist, at transporttid, fastetid, kyllingernes væksthastighed og foderets sammensætning påvirker opskæringsvindet i betydelig grad.

En undersøgelse på et fjerkræslakteri viser, at en afregning efter opskåret vægt er mulig og hensigtsmæssig, set ud fra en helhedsvurdering.

Indledning

Ved afregning af slagtekyllinger fra slagteri til producent er den normale fremgangsmåde, at kyllingerne afregnes på grundlag af deres levende eller deres slagtede vægt. Kyllingernes levende vægt fås som forskel mellem bruttovægt og tara-vægt for et læs kyllinger, og disse vejninger gennemføres i forskellig tidsafstand fra slagtingen. Slagtet vægt er kylling uden blod, fjer og løb. På grund af disse forhold vil de to afregningsformer medføre, at betaling for kyllinger, omregnet til »opskåret vægt«, kan variere fra det ene hold kyllinger til det andet. En række faktorer vil påvirke opskæringsvindet hos kyllinger. Bælum og Petersen (1964) fandt, at det procentiske slagtesvind såvel som det procentiske opskæringsvind faldt med stigende alder; kyllingerne blev slagtet 7, 8, 9 og 10 uger gamle. Endvidere at slagtesvindet steg, og opskæringsvindet faldt, når foderet blev fjernet fra kyllinger 1, 13 eller 21 timer, før de blev slagtet. Jensen (1967) fandt, at både slagte-

og opskæringsvind var faldende med tiltagende slagtealder i perioden, fra kyllingerne var 6 til 9 uger gamle, hvilket han (1968) fik bekræftet i en ny undersøgelse. Jensen et al. (1971) fandt ingen større variation i slagtesvindet hos kyllinger slagtet fra 44 til 68 dage gamle, derimod blev konstateret et stærkt faldende opskæringsvind med den stigende slagtealder. Denne iagttagelse blev bekræftet af Jensen et al. (1972), som tillige fandt, at kyllinger, fodret med havre, havde et større opskæringsvind, end kyllinger, fodret med majs. Bælum et al. (1969) fandt, at svindet fra slagtet til opskåret vægt var faldende med stigende slagtevægt og uafhængigt af kyllingernes alder og køn; med andre ord – uanset kyllingernes alder vil det mindste opskæringsvind forekomme hos de kyllinger, som har haft den største vægt ved en given alder. Petersen og Jensen (1969) fandt, at det procentiske slagtesvind steg med stigende transporttid, varierende fra 45 minutter til 12 timer og 20

minutter, og at svindprocenten fra slagtet til opskåret var konstant, hvilket er i overensstemmelse med resultaterne, publiceret af Jensen og Vistoft (1972). Jensen og Jørgensen (1975) undersøgte, hvilken indflydelse det havde på kyllingers slagte- og opskæringssvind, at foderet blev taget fra kyllingerne på 10 forskellige tidspunkter fra 1 til 20 timer, før de sendtes til slagteriet. De fandt, at slagtesvindet steg med 2,9 g eller med 0,2 pct., og at opskæringssvindet faldt med 1,6 g eller med 0,14 pct. af den slagtede vægt for hver time, kyllingerne var uden foder, inden de blev slagtet. Petersen (1975) fandt, at det procentiske opskæringssvind fra slagtet til opskåret kylling var afhængigt af opdrætningsfoderets protein/energi-forhold og dets energiindhold. Ved at øge foderets proteinindhold fra 148 til 186 g protein pr. 3000 kcal. OE faldt opskæringssvindet fra 20,7 til 17,0 pct., og ved at øge foderets energiindhold fra 2735 til 3230 kcal. OE pr. kg faldt opskæringssvindet fra 18,4 til 17,7 pct.

Det fremgår af litteraturstudiet, at en række faktorer øver indflydelse på slagteriernes salgare udbytte af de kyllinger, de modtager og afregner efter levende eller slagtet vægt. Disse faktorer øver også indflydelse på den afregning, producenterne modtager. F.eks. en producent, hvis kyllinger udsættes for lang transport, og som tager foderet fra kyllingerne i god tid før leveringen og anvender et optimalt foder, får for lidt for sine kyllinger i forhold til producenten, hvis kyllinger

udsættes for kort transport, og som lader kyllingerne have adgang til foderet, indtil de læsses, og fodrer sine kyllinger med et ikke-optimalt foder, når afregningen ses i forhold til værdien af de opskårne kyllinger.

Praktisk undersøgelse

For at undersøge forholdet mellem kyllingernes slagtede vægt og deres opskårne vægt uden indmad og hals under praktiske forhold på et fjerkræslagteri, blev en dags produktion på DAN-PO's slagteri i Vamdrup vejlet slagtet og opskåret. Undersøgelsen blev foretaget den 12. april, og der blev den dag leveret kyllinger fra tre producenter. Den ene producent leverede i alt 19.860 kyllinger, fordelt på 6 læs; disse kyllinger var 49 dage gamle. Den anden producent leverede 6.236 kyllinger, fordelt på 2 læs; disse kyllinger var 46 dage gamle. Den tredje producent leverede 1.902 kyllinger, der var frasorteret et hold kyllinger, der skulle bruges i avlsarbejde; alderen på disse kyllinger er ukendt. Kyllingerne blev vejlet slagtet, og igen efter at de var evisceret, og halsen fjernet. Vejningen blev foretaget, umiddelbart før kyllingerne kom til køling i chilleren. I tabel 1 er anført den slagtede og opskårne vægt af kyllingerne for det enkelte læs samt gennemsnittet for de tre producenter.

I gennemsnit af hele dagproduktionen var slagteriets opskårne udbytte af de slagtede kyllinger 81,20 pct., varierende fra 80,88 til 81,88 pct. eller

Tabel 1. Kyllingernes vægt slagtet og opskåret

Producent	Antal kyll.	Alder, dage	Vægt, g slagtet	Vægt, g opskåret	Opskåret vægt i % af slagtet vægt
1	3193	49	1272	1033	81,21
1	3103	49	1286	1041	80,95
1	3228	49	1287	1041	81,19
1	3485	49	1279	1033	80,77
1	3203	49	1280	1037	81,02
1	3548	49	1265	1030	81,42
2	3576	46	1231	1006	81,72
2	2660	46	1243	1020	82,06
3	1902		999	808	80,88
1 Sum ell. gns.	19860	49	1278	1036	81,06
2 Sum ell. gns.	6236	46	1236	1012	81,88
3 Sum ell. gns.	1902		999	808	80,88
Sum ell. gns. af alle	27998		1250	1015	81,20

med 1 procentenhed mellem producenter. Inden for producent er forholdet mellem kyllingernes slagtede og opskårne vægt mere konstant fra læs til læs end mellem producenter, hvilket også må forventes, da kyllingerne fra samme producent er

fodret og passet ens og er af samme avlsmæssige oprindelse. Med slagteriets afregningssystem har de tre producenter fået den i tabel 2 anførte afregning, når kyllingerne afregnes med 4,70 kr. pr. kg slagtet kylling.

Tabel 2. Afregningen til de tre producenter

Producent	1	2	3	Sum ell. gns.
Antal kyllinger	19860	6236	1902	27998
Vægt, g slagtet	1278	1236	999	1250
Vægt, g opskåret	1036	1012	808	1015
Afregning for hele holdet, kr.	119291	36226	8930	164447
Betaling pr. kg opskåret kyll., kr.	5,80	5,74	5,81	5,79
Afregning burde have været, kr.	119043	36513	8891	164447
Difference, kr.	÷ 248	+287	+39	0

I gennemsnit har slagteriet betalt 5,79 kr. pr. kg opskåret kylling, men da der ikke er taget hensyn til, at opskæringssvindet er forskelligt fra producent til producent, har producent 1 og 3 fået deres kyllinger betalt med 6–7 øre mere pr. kg opskåret kylling end producent 2. Havde der været taget hensyn til det forskellige opskæringssvind, skulle producent 1 og 3 have haft henholdsvis 248 og 39 kr. mindre for deres leverance, og producent 2 skulle have haft 287 kr. mere, eller producent 1 og 3 skulle have haft henholdsvis 1,25 og 2,05 øre mindre, og producent 2 skulle have haft 4,60 øre mere pr. leveret kylling, såfremt slagteriets afregningssystem havde taget hensyn til slagteriets opskårne udbytte af de enkelte kyllingleverancer.

Konklusion

Det konkluderes, at opskæringssvindet hos slagtekyllinger varierer i et omfang, der bevirker, at der bedst kan ske en reel afregning af kyllinger på grundlag af den opskårne vægt.

Litteratur

Bælum, J. og Vagn E. Petersen (1964). Slagte- og opskæringssvindet hos kyllinger på forskellige alderstrin. Landøkonomisk Forsøgslaboratoriums efterårsmøde, årbog 341–350.

- Bælum, J., Folmer Høj og Ole Jensen (1969). Opskæring af slagtekyllinger. *ibid* 162–164.
- Jensen, J. Fris (1967). Forskelligt slagtetidspunkt. *ibid* 240–245.
- Jensen, J. Fris (1968). Forskelligt slagtetidspunkt. *ibid* 214–219.
- Jensen, J. Fris, Folmer Høj, H. Askov Jensen, Ole Jensen, J. Madsen og P. Vistoft (1971). Slagte- og parteringsudbyttets afhængighed af foder og slagtealder. *ibid* 245–249.
- Jensen, J. Fris, Folmer Høj, Ole Jensen, K. J. Petersen, J. Madsen og P. Vistoft (1972). Slagte- og opskæringssvindets afhængighed af foder og slagtealder. *ibid* 205–208.
- Jensen, Ole og P. Vistoft (1972). Transport og udbytteforsøg med slagtekyllinger. *ibid* 208–212.
- Jensen, Ole og Henry Jørgensen (1975). Fastetid og foderrester i slagtekyllinger. Statens Husdyrbrugsforsøg, meddelelser nr. 57 og 58.
- Petersen, Vagn E. og Ole Jensen (1969). Transporttidens længde og kyllingernes svind. Landøkonomisk Forsøgslaboratoriums efterårsmøde, årbog 165–166.
- Petersen, Vagn E. (1975). Foderets energi og protein/energiforholds indflydelse på kyllingers vækst, foderomsætning og slagteudbytte. 429. beretning fra Statens Husdyrbrugsforsøg.

Udgiver: Statens Husdyrbrugsforsøg, Rolighedsvej 25, 1958 København V. Tlf. (01) 35 81 00.
Abonnementspris 1976: 50,- kr. incl. moms. Adresseændring bedes meddelt postvæsenet.